

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Nr. 2

19. jaanuaril 1940

XII aastakäik

VALJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja P. Kohave.

Vastutav toimetaja A. Roos.

Ilmub kolm korda kuudel, neli korda õppeaastas. Maksab aastas 50 senti.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pühavaimu 11, telefon 458-52.

IV üleriiklik karskusnädal

Üleriiklik karskusnädal korraldatakse tänava 27. jaanuarist 4. veebruarini.

Kool on ikka ühinenum üleriikliste karskuspäevade ja -nädalatega, et noored ühes vanema põlvtega ühiselt saaksid võidelda elu tervendamise rindel.

Ärgu jätku ükski kool ka selgi aastal osavõtmist karskusnädala korraldamisest. Kasutatagu sellena lisatud materjal juhistena. Üks päev karskusnädalast eraldatagu teistest karskustöö süvendamiseks, see olgu

XXI NOORTE KARSKUSPÄEV

Selle päeva tähistamiseks toimugu koolis mõni silmapaistvam, sügavamaid jälgi jättev aktsioon koolikarskustöös. Eriti rakendugu sel puhul tegevusse koolides tegutsevad lootusringid ja teised karskuspõhimõttel asuvad organisatsioonid.

Karske eluviis on tervise ja elujõu alus. Terve ja tugev peab olema iga noor! Seda aidaku käesolev karskusnädal.

E. O. L. Karskuskasvatustoimkond.

Eesti Karskusliidu läkitus

4. üleriiklikuks karskusnädalaks 27. jaan. — 4. veebr. 1940.

Tänavune üleriiklik karskusnädal langeb ühte erakordsete aegadega. Maailma kohal hõljub verise tulikahju kuma. Rahvad ja riigid elavad rahutus teadmatuse oma homse päeva pärast. Raskused mitmesugusel kujul ei ole meidki jätnud puudutamata. Kogu elule ja tegevusele on vajutatud tõsiduse pitsat. Meid lohutab siiski teadmine, et otsene sõjaoht on meid jätnud puutumata. Meie kodud on veel alles. Meil on seni jäänud nägemata sõjasurma verised viirastused.

Kas on neil suurte tormide aegadel veel mõtet tegeleda alkoholiküsimusega? Mis mõte on veel karskustööl, kui üleöö varisevad riigid, kui inimelu hävitamiseks on tööle rakendatud miljonid sõdurid miljonite masinatega? Mis tähtsus võib olla veel kasvatustööl ja noorte inimeste õpetamisel, kui kuulipildujad neidsamu noori, kelle pärast aastaid vaeva nähtud, nagu loogu maha niidavad? Milleks ehitada

suurte pingutustega ja aineliste kuludega koolimaju, kui üksainus mürsk uhke hoonne võib purustada nagu jõhkra inimese jalahoop sipelgapesa?

Eks kerki need ja mitmed teisedki küsimused meie südametes. Need vaevavad meid ja teevad meie näod tõsiseks ja murelikuks. Me otsime kõigi maailma tabanud koleduste mõtet, ilma et me seda leiaksime. Ei ole võimalikki leida seda, sest meeletusel ei ole mõtet. Siiski — niikaua kui me elame ja eladatahame, me mõtleme aga ka olevikule ja tulevikule. Mõtlemele sellest, kuidas elu elamisväärsemaks muuta ja kindlustada. Meil on põhjust arvata, et kord vaibub ka relvade hävitustöö ja tärkab uus elu varemetes. See, mis on lõhutud, ehitatakse jälle üles. Inimese loov vaim võidutseb kord ka kõige pimedamate ja trööstitumate aegade üle.

See vaim on see, mida meiegi peame endis kaitsma. Isegi siis, kui aja tormid

näivad tema leegi nii väikeseks puhunud olevat, et ta veel vaevalt vilkudes ligi maad roomab. Rasketel aegadel meie ei tohi iseendid kaotada. Säilitagem endi kõrgemad väärtused, elujõud ja usk tulevikku. Olgem kindlameelsed ja truud oma ideaalidele. Tuletagem meelde, et ajaloo kestes ei ole need esimesed raskd ajad, mis meie rahval on tulnud üle elada. On olnud veel palju ohtlikumaid päevi, kuid ikka oleme neist jälle üle saanud.

Tänapäeva olukordades on meil eriti tegemist veel majanduslike raskustega. Needki oleme seni ületanud. Nad võivad aga suurened. Ka alkoholi tarvitamine võib neid suurendada.

Keerulistest olukordades on suur väär-

tus selgel peal. Alkoholi mõistusttumes-tavat mõju me aga kõik tunneme.

Nii on meil küllalt põhjust jätkata võitlust alkoholi vastu, korraldada karskuskümnädal. See on meie seesmistest jõudude mobilisatsiooni-nädal. Ei ole nüüd aeg enese uimastamiseks, vaid töötamiseks ja tegutsemiseks. Meie rahvas kogu oma mineviku, oleviku ja tuleviku, oma kultuuriga ja iseloomisega on hindamatu väärtus, on püsiv väärtus. Seda maksab kaitsta, selle eest maksab raskusi kanda. Tugevad närvid, käine pea ja sitke tahe aidaku meid selles.

Kindlust, julgust ja usku endasse soovib kogu meie rahvale

Eesti Karskusliit.

Rünnakem vaenlase rinnet!

ANTS ROOS.

Karskuskümnädalaks 1940.

Aegade möödudes Eesti on elanud raskuste voolus —
Pole ei midagi temale kergesti, pingeta antud,
Ümbrus ja teisedki arengu olud on võõrema kantud ...
Kurnanud teda on tublisti saatuse hukatav poolus.
Vihases võitluses põlise isamaa vabadust hoides
Langesid sangarid: isad me vabadus-tõrvikut loites —
Kuid aga olude kiuste ka vaenlase tihedad read
Paenutand ialgi vabade eestlaste püstitihoit pead ...

Jõud ega raugenud pole? On nagu väsimust tunda ...
Kuhu on jäänud me rahvale omane sangarlik voorus?
Nautivalt pidutseb ballidel vananev sugu ja noorus —
Tõstetud klaasid ja langevad pead — need näitavad suunda ...

Eesti! Me isade verrega pühitset maa! Tõuse, ärka!
Vabane needusest! Tütarde, poegade hoiatust märka!
Alkohol uimastab selgeima mõistuse, mürgitab vere,
Mandub ja hävineb kodumaa julgete kaitsjate pere.

Seda sa'i taha! Ja seepärast astud sa kaaluva sammu:
Keeldudes vaenlase ridadest saadetud jooki sa joomast,
Surma ja hukatust külvaral jumalal ohvrit sa toomast,
Säilitad muistsete eestlaste keha ja vaimugi rammu.

Manala varjude needus ja õnnistus olgu meil teada:
Mõtteid kuis mõõdukalt juhtida, sammu kuis targa meil seada.
Kahelda pole meil hetkegi — valida kahe on vahel:
Ehu või hukatus? Sangarlik võitlus või orjuse ahel?

Võitluse valid sa, Eesti, ja alkohol needuse alla!
Röömsatest lauludest kajagu vabastet kodumaa kojad!
Julgetest tegudest lähtugu vapramad isamaa pojad!
Loova töö vaimustus, aadete valitsus pääsegu valla!
Kutsutud juhid ja sõdurid, rünnakem vaenlase rinnet,
Tämulik rahvas ei keela teil määramast sobivat hinnet!

Me vajame kehaliselt ja vaimselt tervet Eesti rahvast — kindlaid iseloomu, elujulgust, töötahet, usku iseendasse ja lootust tulevikku. Me vajame tublit, karsket, elujõulist ja rõõmsat noorust, iseäranis rõõmsat. Rõõm teeb elu ilusaks! Öeldakse: rõõm ja naer on terviseks. Ja tõepoolest, rõõm toob kosutust ja hoogu isegi raskes päevatöös.

Kahjuks pole sageli inimesed loomulikult rõõmsad, vaid loovad rõõmsa meeleolu kunstlikult, tarvitades ergutusainetena uimastusvahendeid, peamiselt alkoholi, mis mõjub ajajooksul halvavalt ja hävitavalt inimese kehale ja vaimule. Kuid inimesed ei hooli sellest — hetkeks toob alkohol unustust ja head tuju; millised on tagajärjed, sellele harilikult ei mõtelda või kuigi seda tehakse, siis üteldakse: kuniks elu, söö, joo ja ole rõõmus!

Nii kõnelevad kindlasti inimesed, kellel puudub eluks ülesanne ja vastutus.

„Söö ja joo inimesed“ viiksid ühiskonna vastu kiirele hukule, need inimesed ei saa olla Eesti rahva alussambaiks ja kultuuri kandjaiks. Eesti rahva tugevus ei saa seista arvus, vaid väärtuses ja see tingib sihi — iga eestlane olgu terve kehalt ja vaimult.

Eestlases on visadust, töökust, püüdlikkust, korraarmastust jne. Neid kauneid vourusid püüab pehastada halb harjumus minevikust, viinaarmastus.

Kurvastavad on andmed aasta vältel ära joodud alkoholi hulga üle. Igal aastal enam kui 3 liitrit puhast piiritust iga eestlase peale, imikud ja lapsed kaasa arvestatud. Miljonid kroonid raisatakse selleks, et hävitada tervist ja vaimujõudu, halvata töötahet, teha tuhandeid perekondi õnnetuks, põhjustada tuhandeid õnnetusi ja kuritöid, maha kiskuda kõlbust ja nõrgendada loomulikku elurõõmu. Tuhanded naised ja lapsed kannatavad. Pisarad, kahvatanud ja verivaesed

Ärge joovastuge viinast, kust tuleb õnnetu elu. *Efes. 5, 18.*

näod on tunnistajaiks, millist kurbust, valu ja leina toob viin majja. Sagedased tülid, söimamine, toorus, alatoitus lasub painajana lapse kehal ja jätab kustutama pitseri ta hingeelule. Tihtigi on joodik isa, ema lapsele pärandanud ellu kaasa palju halbu kalduvusi. Paljud sünnivad maailma vanemate viina süü läbi vigastena, vaevlevad ja surevad kerjustena. Tuhandeid sunnib viin koledatele tegudele, muudab vaiksemagi loomuse metsikuks, paneb kaklema, pussitama ja tapma, paneb riisuma ja hävitama. Alkohol sumbutab inimeses südametunnistuse hääle, kaotab enesekriitika, muudab argliku kartliku tütarlapsegi pealetükikivalt julgeks, kaotab häbitunde ja viib langusele.

Pühakiri ütleb: „Ärge joovastuge viinast, kust tuleb õnnetu elu.“ See on sügav elutõde. Pühakiri kutsub meid loobuma saadanlikust alkoholist kõigi viletsuse ja kahju nimel, kõigi õnnetute perekondade ja laste nimel, elule ja tervisele kaduma läinud joomarite nimel: „Ärge joovastuge viinast, kust tuleb õnnetu elu!“ Just õ n n e t u e l u !

Lükake pakutud veini- ja viinaklaas tagasi! Milleks edustada seda, mis on õnnetu elu aluseks? Olge nii tugevad, et suudate ka vastu voolu ujuda! Raske ei ole loobuda pakutud veini- ja viinaklaasist, teades, millist hävitustööd teeb alkohol. Kasvatage iseennast ja üldsust alkoholivabaks!

Annaks Jumal, et meie rahvas kasvaks karskuse, aususe, südamepuhtuse ja ülesehitava töö vaimus, et ta oma koosviibimistel ja ka mujal ei tarvitaks kunstlikku rõõmustajat, vaid oleks loomulikult rõõmus, mis on meie kehalise ja vaimse tervise pandiks. Selleks jõudu ja edu!

O. PUHM.

PULMAD

A. Ploompuu.

*Hõissa, hõissa, õnnepäevad,
külas olid küllapäevad, —
pidud pooleni õni,
pulmad päikese tõusuni.*

*Kiiga kääga kärapiili,
ähki puhki pulmatantsu,
kepsu kergele jalale.
Liikus pudel punakaela,*

kannud käisid kahtapidi,
peekrist pakuti peenikest.
Viinast tuli viril tuju,
alkoholist aru-puudus —
õlu õhinal ässitas.
Tõusis tüli tühja tõttu,
nagelusi nalja pärast,
sõnu sõgedad sõimuga.
Läks siis lausa lõõminguksi,

teivastega tehninguksi,
peksmiseks purjus pääga ...

Oioi, oioi ohupäevi,
pärast pulmi pahu päevi,
kahju kauaksi ajaksi:
hoopidest sai oietada,
haavadest ju aietada,
muhkudest muret pidada ...

Mis teha karskuspäeval?

1. Hommikustel koosviibimistel või palvustel kasutada vestluseks karskussisuulist ainet.

2. Ühel päeval korraldada koolitundide lõpul või õhtul noorte karskuspäev, kus ka noored ise päeva sisustamisest osa võtavad. Kohasem selleks on aktus õpetajate ja õpilaste kaastegevusel. Eriti soovitatav on lastevanemate osavõtt sellest aktusest.

3. Karskusõpetuseks kasutada vastavaid tunde.

4. Kuulata raadiotundi 3. veebruaril kell 12, milles esineb ettekandega Lutheri lastekodu.

5. Täiendada õpilasringi põhikirja karskuse-õuandega, kui see nõue veel põhikirjas puudub.

6. Astatada kooli lootusring, kui seda veel ei ole.

7. Võtta kindlasti osa XIV karskusvõistlus-õpingust, kui seda veel pole tehtud.

Üleriiklik karskuspäeval klubilise tegevuse tähe all.

Eelolev üleriiklik karskuspäeval 27. jaan. — 4. veebr. korraldatakse seekord klubilise tegevuse õhutamise tähe all. Loosungiteks on: „Joogikohtade asemele karsked klubid! Õlle ja viina asemele mahla-joogid!“ Karskuspäevala sisustamiseks on kirjastatud brošüür „Klubilise tegevuse korraldus“, mille autoriks on meie tähtsamate vabahariduslike seltskondlike orgide juhtivad tegelased. Brošüür sisaldab:

1. Kas on meil tarvidust klubilise tegevuse järele? Maanoorte nõunik agr. E. Nugis.

2. Klubilise tegevuse õiguslikest alustest, Haridusministeeriumi vabahariduse nõunik A. Leinjärv.

3. Kuidas korraldada klubilist tegevust? Kavvu selleks. E. Karskusliidu instruktor L. Illison.

4. Klubi seltskondliku kasvatajana. Maanaisete Keskseltsi esinaine L. Käbin.

5. Klubi vabaharidustöö vahendina. Haridusliidu peasekr. P. Vahi.

Võtke osa XIV Võistlusõpingust!

Registreerige kool ja tellige õpikud karskuspäeval!

Käesolevale „Lootusringi Juhi“ numbrile on lisatud õp. P. Kohava koostatud brošüür

„KARSKUSKASVATUS KOOLIS“.

Toimkonna poole on tihti pöördunud mitmesuguste juhiste saamiseks koolikarskustöös. Nendele soovidele vastutulles on sellesse brošüüri koondatud vajalikumad juhised ja informatsioon koolikarskustöök, eriti lootusringide alal.

Toimkond palub brošüüri koolis alal hoida, et karskuskasvatusega tegelevail õpetajail oleks võimalus brošüüri ka edaspidi kasutada.